

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/21/2019
Identifikačné číslo spisu:	6114225254
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:6114225254.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Viery Petríkovej a JUDr. Jany Haluškovej, v spore žalobkyne V. J. Q. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, XXX XX A. A., proti žalovanému PENTECH s. r. o., so sídlom Družby 22, 974 04 Banská Bystrica, IČO: 43 908 896, zastúpeného JUDr. Blankou Gondovou, advokátkou so sídlom Skuteckého 30, 974 01 Banská Bystrica, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 20C/244/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14Co/45/2017-296 zo dňa 29. mája 2018 takto

rozhodol:

I. Dovolanie z a m i e t a.

II. Žalovaný m á voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „okresný súd“) rozsudkom z 20. 09. 2016 č. k. 20C/244/2014-215 zamietol žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 16.130,- eur (prvý výrok) z dôvodu premlčania a podporne pre nedostatok vecnej legitímácie žalovaného. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania (druhý výrok). Žalobkyňa požadovala vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého investovaním finančných prostriedkov v rokoch 2002-2007 do stavby súp. č. XXXX, postavenej na pozemku KN C parc. č. XXX/X v kat. úz. T., zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX Okresného úradu Banská Bystrica, katastrálneho odboru, na stavebné úkony za účelom pretvorenia skladových priestorov na kaviareň a na obstaranie hnutelných vecí tvoriacich zariadenie kaviarne.

1.1. Okresný súd nepovažoval za spornú dobu vloženia investícií žalobkyňou do uvedenej nehnuteľnosti v rokoch 2002 až 2007. Investície spočívali v stavebných úkonoch a v obstaraní hnutelných vecí tvoriacich zariadenie prevádzky Kaviarne C.. Žalobkyňa investovala ako podielová spoluvlastníčka. Mesto Banská Bystrica rozhodnutím zo dňa 10.05.2007 povolilo zmenu užívania časti stavby, a to zmenu skladových priestorov pre kaviareň v časti prízemí objektu V., parcela č. XXX/X na nové ďalšie využitie - kaviareň. Dňa 07.06.2004 bola do obchodného registra zapísaná spoločnosť V., Banská Bystrica s predmetom činnosti - pohostinská činnosť a iné činnosti; jej spoločníkmi a konateľkami od

07.06.2004 boli J.. Q. K. P. J.. L. C.. Dňa 15.01.2007 bola uzatvorená zmluva o nájme nebytových priestorov medzi správkyňou konkurznej podstaty úpadkyne Q. R. - V. a nájomcom V., zastúpeným konateľkou J.. Q. K. o nájme časti prízemí budovy, ktorá na základe dohody spoluvlastníkov o reálnom užívaní nehnuteľnosti pripadla úpadkyni, vo výmere 380 m², v pôvodnej projektovej dokumentácii označenej ako sklad tovaru, piva, elektrorozvodňa, manipulácia, prípravovňa zeleniny, výťah, strojovňa, predsieň, WC, upratovačka, sklad zemiakov a zeleniny, sklad potravín, umýváreň riadu, prípravovňa bufetu, sklad, bufet, predsieň, WC muži, chodba, a to za účelom poskytovania služieb pohostinstva a občerstvenia. Nájomná zmluva bola uzatvorená na dobu určitú do dňa predaja nehnuteľnosti v konkurznom konaní. Kúpna zmluva medzi predávajúcou správkyňou konkurznej podstaty a kupujúcim J. bola uzatvorená dňa 14.08.2007. Žalobkyňa ako požičiavateľ a vypožičiavateľ V. uzatvorili zmluvu o výpožičke, ktorou žalobkyňa vypožičala do bezplatného užívania kompletne zariadenie prevádzky Kaviarne C. (ide o totožné veci, ktoré uvádza v žalobe ako investované do nehnuteľnosti) s tým, že mali slúžiť na výlučne prevádzku Kaviarne C.. Zmluva bola uzavretá do doby, kedy bude vypožičiavateľ oprávnený užívať nebytové priestory na základe zmluvy o nájme alebo o podnájme. Podľa výpisu z obchodného registra bola v čase uzavretia zmluvy o výpožičke konateľkou vypožičiavateľa Q. R., žalobkyňa aj L. C. s tým, že spoločnosť zastupujú a za ňu podpisujú konatelia každý samostatne.

1.2. Vychádzajúc z § 451 ods. 1, 2 a § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) okresný súd ustálil, že žalobkyňa sa domáhala vydania bezdôvodného obohatenia vzniknutého plnením bez právneho dôvodu, ktorým môžu byť aj investície vynaložené na cudziu vec, ak neexistoval právny dôvod, aby niekto iný než vlastník do veci investoval svoje prostriedky. Vlastníkovi nehnuteľnosti potom vzniká prospech v rozsahu, v akom sa nehnuteľnosť vykonanou investíciou oproti prechádzajúcemu stavu zhodnotila, nie v rozsahu vynaložených investícií, a to od okamihu, kedy k tomuto zhodnoteniu došlo, teda kedy sa majetkový stav vlastníka zvýšil o hodnotu zodpovedajúcu zvýšeniu hodnoty veci; od tohto okamihu začína plynúť aj premlčacia doba podľa § 107 ods. 2 OZ. Z rozhodnutia Mesta Banská Bystrica zo dňa 10.05.2007 vyplynulo, že do tohto dátumu boli vykonané žalobkyňou uvádzané investície. Trojročná premlčacia doba podľa § 107 ods. 2 OZ preto začala plynúť od 11.05.2007 a uplynula dňa 11.05.2010. Pokiaľ žalobkyňa tvrdila, že ide o desaťročnú premlčaciu dobu, nepreukázala žiadny úmysel. Skutočností, na ktoré poukazovala len tvrdila, žiadnym spôsobom neboli preukázané. Žalobkyňa uzatvárala so žalovaným zmluvu o nájme a o podnájme. Jej osobe bola povolená zmena užívania stavby, takže mala vedomosť, že predmetná časť už nie sú skladové priestory, ale kaviareň, napriek tomu takúto zmluvu podpísala. Tvrdila, že to bolo úmyselné zo strany žalovaného, že predmet nájmu bol označený ako skladové priestory napriek tomu, že jej bolo vydané rozhodnutie a povolená zmena užívania. V čase podania žaloby dňa 01.12.2014 uplynula objektívna premlčacia lehota, okresný súd sa potom nezaoberal subjektívnou lehotou, ktorá v čase podania žaloby už nemohla bežať.

1.3. Súd prvej inštancie poukázal aj na to, že žalobkyňa bola do roku 2005 podielovou spoluvlastníčkou uvedenej nehnuteľnosti a investovala do svojho vlastníctva, spoločnosť J. nadobudla vlastníctvo v roku 2007. V čase uzatvorenia kúpnej zmluvy medzi J. a žalovaným uvedené investície boli vykonané, preto sa žalovaný na úkor žalobkyne nemohol obohatiť. Z obsahu zmlúv o nájme a o podnájme uzatvorených medzi žalobkyňou a žalovaným nevyplýva, že by žalobkyňa išla vykonávať investície a že by sa žalovaný zaviazal na ich úhradu. Potom sa pri skončení nájmu nemohlo uplatniť ustanovenie § 667 ods. 1, 2 OZ. Okresný súd uzavrel, že zamietol žalobu aj pre nedostatok pasívnej legitímácie žalovaného, ktorý potom nie je nositeľom povinnosti vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie predstavované investíciami, ktoré vykonala v rokoch 2002 až 2007, v čase, keď žalovaný nebol vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti.

1.4. Rozhodnutie o trovách konania súd prvej inštancie zdôvodnil ustanovením § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej tiež „CSP“) a priznal nárok na náhradu trov konania žalovanému v plnej výške. O výške trov rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (v ďalšom len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 29. mája 2018 č. k. 14Co/45/2017-296 potvrdil rozsudok okresného súdu (I. výrok) a žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 % na účet právneho zástupcu v lehote do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške (II. výrok).

2.1. V odôvodnení rozsudku sa odvolací súd stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie a s odôvodnením napadnutého rozsudku, ktorý podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil, aj keď nepovažoval za správny záver o začiatku plynutia objektívnej premlčacej doby. Táto

nesprávnosť však v kontexte s ďalším právnym posúdením nebola rozhodujúca pre posúdenie námietky premĺčania ako dôvodnej.

2.2. Na základe námietky žalovaného odvolací súd uviedol, že v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia neexistuje procesná prekážka vecí právoplatne rozhodnutej vo vzťahu ku konaniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 9C/211/2011, ktorého predmetom bola ochrana vlastníckeho práva v zmysle § 126 ods. 1 OZ.

2.3. Vzhľadom na súdom prvej inštancie zistený a žalobkyňou tvrdený skutkový stav sa odvolací súd stotožnil s tým, že predmetom konania je vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého plnením bez právneho dôvodu, nie plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením právneho dôvodu, ktorý odpadol ako tvrdila žalobkyňa. Žalobkyňa za neplatný právny úkon označila kúpnu zmluvu z 22.02.2008 uzatvorenú medzi žalovaným a spoločnosťou J.. Odvolací súd poukázal na to, že žalobkyňa ako fyzická osoba nebola v žiadnom právnom vzťahu k tejto kúpnej zmluve, preto jej prípadná platnosť alebo neplatnosť nemôže mať žiadny vplyv na získanie bezdôvodného obohatenia žalovaným na úkor žalobkyne a súd nemal žiadny právny dôvod prejudiciálne posudzovať otázku platnosti tejto zmluvy. Právny vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným v tomto spore vznikol na základe toho, že žalovaný má (podľa tvrdenia žalobkyne) držať, resp. používať hnutelné veci vlastnícky patriace žalobkyňi bez akéhokoľvek právneho dôvodu vo vzťahu k žalobkyňi. Preto treba dospieť k záveru, že tvrdené bezdôvodné obohatenie je majetkovým prospechom získaným plnením bez právneho dôvodu. Medzi žalobkyňou a žalovaným nevznikol žiadny neplatný právny úkon, na základe ktorého by došlo (medzi nimi) k plneniu. Obdobne to platí aj o plnení z právneho dôvodu, ktorý odpadol.

2.4. Odvolací súd v uvedenom kontexte posudzoval aj námietku premĺčania vznesenú žalovaným.

2.4.1. Objektívna premĺčacia doba začala podľa odvolacieho súdu plynúť najneskôr dňom 14.01.2011, pretože až dňom 13.01.2011 hnutelné veci, o ktorých žalobkyňa tvrdí, že v ich hodnote sa žalovaný na jej úkor obohatil, ostali v priestoroch vo vlastníctve žalovaného a žalobkyňa „nad nimi stratila moc“. Do tejto doby boli tieto hnutelné veci užívané so súhlasom žalobkyne, nemožno predtým hovoriť o bezdôvodnom obohatení. Súd prvej inštancie nesprávne posúdil začiatok plynutia premĺčacej doby od času (momentu) ich investovania ako v prípade investícií do cudzej (resp. tu spoločnej) veci od okamihu ich investovania - v roku 2007. Objektívna premĺčacia doba uplynula dňom 14.01.2014, preto bol správny záver súdu prvej inštancie o tom, že uplatnený nárok je premĺčaný, hoc vychádzal z iného (nesprávneho) okamihu začatia plynutia objektívnej premĺčacej doby.

2.4.1.1. Odvolací súd nesúhlasil s právnou kvalifikáciou žalobkyne, podľa ktorej v tomto prípade mala plynúť 10-ročná premĺčacia doba v zmysle ust. § 107 ods. 2 OZ. Preukázané nebolo, že by sa žalovaný obohacoval uvedenými hnutelnými vecami na úkor žalobkyne úmyselne. Názor žalobkyne o úmyselnom obohatení ostal len v rovine nepreukázaných tvrdení.

2.4.2. Podľa názoru odvolacieho súdu márne uplynula aj subjektívna 2-ročná premĺčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia. Žalobkyňa sa dozvedela o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu na jej úkor (tvrdenému), ako aj o tom, kto sa na jej úkor obohatil v rovnaký deň, ako začala plynúť objektívna premĺčacia doba. Aj pri zohľadnení názoru žalobkyne, že pred rozhodnutím vo veci sp. zn. 9C/211/2011 o vydanie týchto vecí takúto vedomosť nemala by bol nárok premĺčaný, pretože žalobkyňa získala vedomosť o zamietnutí svojej žaloby o vydanie vecí sp. zn. 9C/211/2011 v deň, kedy prevzala predmetný rozsudok, to znamená dňa 12.11.2012. Odvolanie nepodala, preto nebolo dôvodné plynutie subjektívnej premĺčacej doby počítat' od právoplatnosti uvedeného rozhodnutia.

2.5. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa zásady úspechu v konaní a úspešnému žalovanému v odvolacom konaní priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie (§ 396, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP).

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolatel'ka“) dovolanie z dôvodov uvedených v § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Dovolatel'ka za nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorým znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, označila nenariadenie pojednávania odvolacím súdom, nevykonanie dôkazu znaleckým posudkom znalca J.. Y. a nemožnosť vyjadriť sa k žalobkyňi nedoručenému poslednému písomnému vyjadreniu žalovaného zo dňa 12.04.2017.

3.2. Žalobkyňa sa v dovolaní nestotožnila s názorom odvolacieho súdu o márnom uplynutí subjektívnej premlčacej doby. Zotrvála na tvrdení, že sa s istotou a nepochybne dozvedela o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jej úkor bezdôvodne obohatil a v akom rozsahu až právoplatnosťou rozsudku vydaného v konaní okresného súdu sp. zn. 9C/211/2011. Svoj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobou podanou dňa 28.11.2014 uplatnila potom včas. Žaloba o vydanie vecí bola totiž zamietnutá z dôvodu, že hnutelné veci sa stali súčasťou nehnuteľnosti nadobudnutej žalovaným kúpnu zmluvou zo dňa 22.02.2008, pričom cena nehnuteľnosti bola určená znaleckým posudkom znalca J.. Y..

3.3. Dovolateľka v dovolaní tiež tvrdila, že odvolací súd sa vo výroku ohľadom trov právneho zastúpenia „takisto odklonil od ustálenej rozhodcovskej praxe, keď žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 % lebo podľa obsahového hľadiska písomných vyjadrení a prednesov na pojednávaní právnej zástupkyne žalovaného, ich prínosu sa jedná stále o tie isté argumenty a tie isté obsahovo totožné vyjadrenia, dokonca žalovaný uznal argumenty protistrany - žalobkyne ohľadne začiatku plynutia objektívnej lehoty, ku ktorému sa priklonil nakoniec aj odvolací súd.“

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že odvolací súd za použitia § 378 a § 385 ods. 1 CSP nemal povinnosť nariadiť pojednávanie, lebo nepovažoval za potrebné zopakovať, alebo doplniť dokazovanie. Odvolací súd postupoval v súlade s ustanoveniami CSP a rozhodol správne. K argumentácii dovolateľky týkajúcej sa náhrady trov odvolacieho konania žalovaný uviedol, že od začiatku sporu tvrdil premlčanie práva a okrem počítania objektívnej premlčacej doby v zmysle žalobkyňou predloženého nálezu Ústavného súdu SR (ktorý žalobkyňa interpretovala úplne inak) nikdy argumenty žalobkyne neuznal. Skutkové okolnosti žalobkyňa odôvodňuje rovnako ako v jej predošlých vyjadreniach, na ktoré žalovaný na výzvu súdu po ich doručení reagoval, čo vyžadovalo naštudovanie spisu jeho právnou zástupkyňou. Žalovaný navrhol zamietnutie dovolania uplatniac si náhradu trov odvolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej aj „najvyšší súd“ príp. „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), disponujúca vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. a/ CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. Dovolací súd najskôr skúmal existenciu prvého z dovolateľkou uplatnených dovolacích dôvodov, ktorým je tzv. vada zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

6.1. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

6.2. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu

hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

7. Dovolateľka citujúc ustanovenie § 177 ods. 2 CSP vytkla odvolaciemu súdu, že „nenariadil pojednávanie“. Podľa § 378 ods. 1 CSP sa na konanie na odvolacom súde primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak. Konanie v prvej inštancii (vrátane § 177 ods. 2) upravuje Civilný sporový poriadok v druhej časti, odvolacie konanie patriace medzi opravné prostriedky v štvrtej časti. V §§ 355 - 396 sú v Civilnom sporovom poriadku koncentrované ustanovenia zakotvujúce osobitosti odvolacieho konania, čo nevylučuje aplikáciu všeobecných ustanovení (prvá časť CSP) a vzhľadom na § 378 ods. 1 CSP ani aplikáciu ustanovení jeho druhej časti. Ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie sa však primerane použijú v odvolacom konaní iba vtedy, ak ich použitie nevylučuje osobitná právna úprava odvolacieho konania. Právna úprava nariadenia pojednávania na prejednanie odvolania takouto osobitou právnou úpravou je. V zmysle § 385 ods. 1 CSP totiž odvolací súd na prejednanie odvolania nariadi pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Odvolací súd v bode 9. dovolaním napadnutého rozsudku uviedol, že vec preskúmal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 385 ods. 1 CSP a contrario. Znamená to, že odvolací súd nezistil potrebu zopakovať alebo doplniť dokazovanie ani existenciu dôležitého verejného záujmu vyžadujúceho prejednanie odvolania na pojednávaní. Dovolací súd sa s týmto postupom odvolacieho súdu stotožnil. Z obsahu spisu nevyplyva potreba vstupu odvolacieho súdu do modifikácie skutkového stavu, na ktorom je založené prvoinštančné rozhodnutie. Závery odvolacieho súdu o začiatku plynutia objektívnej premlčacej doby a o uplynutí subjektívnej premlčacej doby, odlišné od záverov okresného súdu, sú závermi právnymi, vychádzajúcimi zo skutkových zistení ustálených súdom prvej inštancie. Potreba nariadenia odvolacieho pojednávania nie je daná ani dôležitým verejným záujmom. Zákon obsah tohto pojmu nedefinuje, posúdenie existencie dôležitého verejného záujmu na prejednaní odvolania na pojednávaní je preto výlučne na odvolacom súde. Príkladom dôležitého verejného záujmu je prejednanie odvolania vo veci týkajúcej sa nepriamo väčšieho počtu osôb, ktoré nie sú stranami sporu (napr. vlastnícke nároky k parkom, chodníkom alebo iným pozemkom využívaných verejnosťou).

8. V spojení s procesným pochybením tvrdeným v bode 7. dovolateľka vytkla odvolaciemu súdu nevykonanie dôkazu oboznámením so znaleckým posudkom znalca J.. Y., z ktorého vychádzalo určenie kúpnej ceny vecí prevádzaných kúpnu zmluvou zo dňa 22.02.2008 uzatvorenou medzi J. a žalovaným.

8.1. Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (pozri rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Na druhej strane ústavný súd vo svojich rozhodnutiach vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09).

8.2. V prejednávanom spore dovolateľka v dovolaní uvádza, že vykonanie dôkazu oboznámením so znaleckým posudkom znalca J.. Y. má preukázať jej tvrdenie o úmysle žalovaného bezdôvodne sa na úkor žalobkyne obohatiť, čo má vplyv na kvalifikáciu dĺžky objektívnej premlčacej doby (ktorá má byť v trvaní 10 rokov namiesto súdmi nižších inštancií ustálených 3 rokov).

8.3. Občiansky zákonník pojem a podstatu úmyselného konania nevymedzuje, preto sa vychádza z právnej úpravy zavinenia obsiahnutej v Trestnom zákone. Podľa § 15 ods. 1 zák. č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v platnom znení trestný čin je spáchaný úmyselne, ak páchatel a) chcel spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom, alebo b) vedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, a pre prípad, že ho spôsobí, bol s tým uzrozumený. Úmysel musí smerovať k bezdôvodnému obohateniu a musí existovať už v čase získania bezdôvodného obohatenia (čo je v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením bez právneho

dôvodu už samotným prijatím tohto plnenia).

8.4. Súd v základnom konaní dospeli k záveru, že k vzniku tvrdeného bezdôvodného obohatenia nedošlo na strane žalovaného úmyselne, svoje závery riadne odôvodnili. Okresný súd v druhej polovici bodu 18. odôvodnenia rozsudku vysvetlil teoretické princípy posudzovania úmyselného vzniku bezdôvodného obohatenia a v bode 31. uviedol, že žalobkyňa nepreukázala žiadny úmysel žalovaného. Skutočností, na ktoré poukazovala len tvrdila, žiadnym spôsobom neboli preukázané, zároveň pokiaľ uzatvárala so žalovaným zmluvu o nájme a o podnájme jej osobe bola povolená zmena užívania stavby takže mala vedomosť, že predmetná časť už nie sú skladové priestory, ale kaviareň, napriek tomu takúto zmluvu podpísala a tvrdila, že to bolo úmyselné zo strany žalovaného, že predmet nájmu bol označený ako skladové priestory napriek tomu, že jej bolo vydané rozhodnutie a povolená zmena užívania. Odvolací súd sa v bode 13. potvrdzujúceho rozsudku nestotožnil s právnou kvalifikáciou žalobkyne, podľa ktorej v tomto prípade mala plynúť 10-ročná premľacia doba v zmysle ust. § 107 ods. 2 OZ. Uviedol, že nebolo preukázané, že by sa žalovaný úmyselne obohacoval uvedenými hnutelnými vecami na úkor žalobkyne a názor žalobkyne ostal len v rovine nepreukázaných tvrdení.

8.5. Dovolací súd v zmysle zhora uvedeného (body 8.3. a 8.4. tohto rozsudku) dospel k záveru, že nevykonaním dokazovania oboznámením so znaleckým posudkom znalca J.. Y. nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu súdov v základnom konaní, ktorým by znemožnili žalobkyňu ako strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Úmysel žalovaného bezdôvodne sa na úkor žalobkyne obohatiť znalecký posudok znalca J.. Y. oceňujúceho nehnuteľnosť pri jej kúpe žalovaným kúpnu zmluvou zo dňa 22.02.2008 bez ďalšieho nepreukazuje. Inak povedané, z obsahu tohto ocenenia nemôže vyplývať, že žalovaný chcel porušiť alebo ohroziť záujem chránený zákonom (t. j. získať bezdôvodné obohatenie na úkor žalobkyne), alebo, že vedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie (zisk bezdôvodného obohatenia) spôsobiť a pre prípad, že ho spôsobí, bol s tým uzročený. Znalecký posudok, ktorého obsahom je prosté ocenenie nehnuteľnosti (či už so zabudovanými, resp. vnesenými hnutelnými vecami, alebo bez nich) vnútorný, psychický vzťah žalovaného k jeho konaniu nepreukazuje.

8.6. Nadväzujúc na uvedené dovolací súd udáva, že žalobkyňa až v odvolaní navrhla, aby súd vyžiadala od žalovaného predloženie označeného znaleckého posudku, a to na podporu tvrdení žalovaného, že zariadenie Kaviarne C. bolo súčasťou znaleckého posudku, na základe ktorého zaplatil kúpnu cenu za nehnuteľnosť (č. l. 230 súdneho spisu). Súdne konanie bolo začaté 28.11.2014, za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý v § 120 ods. 4 ukladal súdom povinnosť poučiť účastníka konania, že všetky dôkazy a skutočnosti musí predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada. Skutočnosti a dôkazy uplatnené neskôr sú odvolacím dôvodom len za podmienok uvedených v § 205a. Podľa § 205a ods. 1 OSP skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom len vtedy, ak a) sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu (prísediaceho) alebo obsadenia súdu, b) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, c) odvolateľ nebol riadne poučený podľa § 120 ods. 4, d) ich účastník konania bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa. Súď prvej inštancie žalobkyňu o dôkaznej povinnosti v zmysle § 120 ods. 4 OSP (jeho odcitovaním) poučil v predvolaní zo dňa 15.04.2016 na pojednávanie konané dňa 09.06.2016, doručenom žalobkyňu dňa 19.04.2016. Žalobkyňa uvedený procesný návrh predniesla už za účinnosti Civilného sporového poriadku, keď odkázala na § 366 písm. d) CSP, podľa ktorého prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Nemožnosť uplatnenia tohto dôkazného návrhu v prvoinštančnom konaní žalobkyňa neodôvodnila. Žalobkyňa sa pritom v styku so súdom hlási k právnickej profesijnej odbornosti, preto sa považuje za schopnú konať s náležitou znalosťou veci spojenou s touto odbornosťou (čl. 11 ods. 3 základných princípov CSP).

9. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 373 ods. 3 CSP odvolanie doručí súd prvej inštancie ostatným subjektom, a ak odvolanie

smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, vyzve ich, aby sa k odvolaniu vyjadrili, a určí na vyjadrenie lehotu nie kratšiu ako desať dní.

Podľa § 374 ods. 1 CSP súd prvej inštancie doručí odvolateľovi vyjadrenie k odvolaniu a umožní mu vyjadriť sa k nemu najneskôr v lehote desať dní od doručenia.

Podľa § 374 ods. 2 CSP k vyjadreniu odvolateľa podľa odseku 1 môže protistrana podať vyjadrenie v lehote desať dní od jej doručenia.

Podľa § 374 ods. 3 CSP podania podľa odsekov 1 a 2 doručí súd prvej inštancie ostatným subjektom. Ďalšie podania strán sa doručujú, len ak je to potrebné na zachovanie práva na spravodlivý proces.

10. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

10.1. Civilný sporový poriadok je budovaný na princípe rovnosti zbraní. Nedoručenie vyjadrenia strany sporu druhej strane vytvára stav nerovnosti, ktorý je v rozpore s princípom kontradiktórnosti a rovnosti zbraní (porovnaj NS SR sp. zn. 2Cdo/209/2014). V odvolacom konaní sa odvolanie doručí na vyjadrenie protistrany, vyjadrenie protistrany (tzv. replika) sa doručí odvolateľovi s možnosťou vyjadriť a jeho prípadné vyjadrenie sa doručí na možné vyjadrenie sa (tzv. duplika) protistrane. Prostredníctvom týchto úkonov je zabezpečený priestor pre realizáciu individuálnych procesných práv v odvolacom konaní. V záujme efektívnosti, rýchlosti a hospodárnosti odvolacieho konania sa už ďalšie podania strán doručujú len vtedy, ak je to nevyhnutné na zachovanie práva na spravodlivý proces (Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 1261).

10.2. Z obsahu preskúmaného spisu vyplýva, že žalovaný sa k odvolaniu žalobkyne vyjadril podaním zo dňa 08.12.2016 (č. l. 246), na ktoré reagovala žalobkyňa ako odvolateľka (odvolacou) replikou bez uvedeného dátumu, doručenou okresnému súdu dňa 29.01.2017 (č. l. 251). Žalovaný podal odvoláciu dupliku zo 07.02.2017 (č. l. 273), doručení žalobkyňi dňa 04.03.2017 v súlade s § 374 ods. 3 CSP iba na vedomie. Žalobkyňa sa k tomuto podaniu žalovaného vyjadrila podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 20.03.2017 (č. l. 278), zaslaným na vedomie žalovanému, ktorý sa vyjadril podaním z 12.04.2017 (č. l. 288). Jeho vyjadrenie doručované poštou si žalobkyňa v úložnej dobe (plynúcej od 21.04.2017) neprevzala, preto bola zásielka vrátená ako neprevzatá adresátom v odbernej lehote odvolaciemu súdu dňa 11.05.2017 (týmto dňom sa zásielka podľa § 111 ods. 3 CSP považuje za doručení). Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd neporušil ani procesné ustanovenie § 374 CSP a dovolateľke riadne doručil všetky relevantné vyjadrenia protistrany.

11. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

11.1. Dovolateľka v rozpore so zmyslom a účelom ustanovenia § 420 písm. f) CSP pod pojem procesný postup podriaďuje samo meritórne rozhodnutie odvolacieho súdu, jeho právne úvahy a spôsob riešenia právnych otázok. Jej argumentácia, že odvolací súd vyvodil vecne nesprávny záver o premlčaní nároku v subjektívnej premlčacej dobe sa z hľadiska obsahového týka právneho posúdenia sporu (právneho záveru) odvolacím súdom. Podľa judikatúry najvyššieho súdu nesprávne právne posúdenie vecí, na ktorom spočíva dovolaním napadnutý rozsudok, nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (R 24/2017 a tiež rozhodnutia 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017).

11.2. K dovolaciemu tvrdeniu o nesprávnom právnom posúdení uplynutia subjektívnej premlčacej doby

dovolací súd nad rámec uvádza, že do podania žaloby dňa 28.11.2014 uplynula objektívna trojročná premlčacia doba (okresný súd ustálil počiatok jej plynutia na deň 11.05.2007, odvolací súd na deň 14.01.2011). Subjektívna dvojročná premlčacia doba mohla plynúť iba v rámci (do začatia súdneho konania uplynúvšej) premlčacej doby objektívnej, preto je riešenie jej plynutia z hľadiska výsledku sporu irelevantné.

12. Dovolateľka v úvode dovolania uviedla, že dovolanie podáva aj z dôvodu podľa § 421 písm. a) až c) CSP.

12.1. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12.2. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP.

12.3. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétného stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

12.4. Dovolateľka prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala poukazom na ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), § 421 ods. 1 písm. b) aj § 421 ods. 1 písm. c) CSP, podľa jeho obsahu (§ 124 CSP) namietala odklon odvolacieho súdu pri rozhodovaní o trovách konania od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Dovolací súd v tejto súvislosti konštatuje, že prípustnosť dovolania dovolateľka riadne nešpecifikovala, pretože jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom neuviedla (konkrétnu) právnu otázku riešenú odvolacím súdom, neuviedla ako ju riešil odvolací súd ani to, ako mala byť (konkrétna) právna otázka správne riešená. Ak aj v súvislosti s týmto dovolacím dôvodom žalobkyňa (dovolateľka) de facto vo všeobecnosti namietala vadu právneho posúdenia veci odvolacím súdom, čo nemožno považovať za riadne uplatnenie (zdôvodnenie) prípustnosti dovolania.

13. Z uvedených dôvodov preto dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalobkyne uplatnené podľa ustanovení CSP nebolo odôvodnené prípustnými dôvodmi a dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP.

14. Vzhľadom na neopodstatnenosť námietky dovolateľky, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne je v tejto časti prípustné podľa § 420 písm. f) CSP, avšak nie je dôvodné, preto rozhodol o jeho zamietnutí podľa § 448 CSP.

15. Dovolací súd žalovanému ako úspešnému v dovolacom konaní priznal podľa § 453 ods. 1 s použitím

§ 255 ods. 1 CSP voči neúspešnej žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok